

ИНТЕРНА И ЕКСТЕРНА РЕВИЗИЈА И КОНТРОЛА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА БАНКЕ

Да би се пословни процеси у банци одвијали ефективно и ефикасно, а финансијски извештаји реално и на адекватан начин презентовали њено пословање спроводи се

ИНТЕРНА КОНТРОЛА У БАНЦИ

Она се одвија се континуирано на свим нивоима руковођења

Као Законски саставни организациони део банке

ИНТЕРНА РЕВИЗИЈА У БАНЦИ

Континуирано надзире и валоризује систем интерних контрола у банкама

Она врши следећу ревизију:

- финансијских извештаја банке,
- усаглашеност са законском регулативом,
- да ли је систем интерне контроле у банци адекватно постављен,
- пословање банке (слабости у пословању),
- управљања ризицима у банци (поуздан систем за континуирано мерење и праћење степена изложености банке ризицима- постојећим и новим).

Њени извештаји нису унифицирани, морају бити сажети, прецизни, благовремени, конструктивни....

Извештаји интерне контроле и ревизије формирају се за менаџмент банке, а формирају се у банци према усвојеној методологији рада, програму, плану, процесурама, упутствима за рад, роковима

ЕКСТЕРНА РЕВИЗИЈА БАНКАРСКОГ ПОСЛОВАЊА

- Спроводи се од стране независних ревизора који испуњавају законске услове за вршење ревизије (додатно ревизорска кућа може обављати највише 5 пута узастопно ревизију исте банке, у том периоду јој не може пружати консултантске услуге, не сме бити њен пословни партнер, имати власнички удео у банци нити њен остварен приход за извршену ревизију банци сме чинити више од 50% њених укупних прихода...)
- За потребе Народне банке (извештај се подноси НБ са финансијским извештајима) и великог броја корисника који желе да имају увид у пословање банке)
- У унифицираној форми су према:
 - међународним стандардима ревизије,
 - процесима и процедурама ревизорског извештавања,
 - законској регулативе.

Циљ вршења екстерне ревизије је:

- обезбеђење релевантних података о финансијском положају, резултатима пословања и свим променама у пословању банке кроз објективан, непристрасан ревизорски извештај. .

КРЕДИТНЕ РЕЈТИНГ АГЕНЦИЈЕ И ЊИХОВ ДОПРИНОС СТАБИЛНОСТИ БАНКАРСКОГ СИСТЕМА

Специјализоване организације (CRA, ECAI) које на основу

- квантитативне анализе финансијских извештаја подлеглих ревизији и
- квалитативне анализе ентитета

додељују системом бодовања (пословни, финансијски ризик, ризик од испуњавања обавеза...) дугорочне и краткорочне рејтинг оцене изражене словима, редним бројевима, додатним математичким симболима на Рејтинг комитету и њима

формирају категоризацију ентитета према оцењеном квалитету његовог пословања у рејтинг скалама од инвестиционог до шпекулативног карактера у односу на њихову кредитну способност и ризичност.

Формирање рејтинга банке као ентитета носи своје специфичности које се огледају у оцени успеха / неуспеха банке (не кашњења у испуњењу њених обавеза) и вероватноћу подршке државе у случају потребе

Најважнији део оцене пословања банке односи се на:

- оцену финансијске снаге банке (обим активе, добитак или губитак, капитал),
- њену активу као очекивану, будућу зараду,
- степен конзервативности пласмана,
- менаџмент банке,
- спремност државе да помогне банци.

А онда и индикатори као што су показатељи:

- профитабилности банке,
- ликвидности банке,
- продуктивности банке,
- ефикасности пословања банке,
- структуре биланса банке (квалитет динарског кредитног портфеља, резерве за губитке, однос сопствених и туђих средстава, стопа ревалоризације капитала) и сл.

Развој система бонитета у РС почео 14.01.2002 год оснивањем Центра за бонитет

2007 године први пут пласирање услуга бонитета за сва привредна друштва

*Показатељи за оцену бонитета банке у *n* Републици Србији ¹*

Показатељи финансијске снаге	Обим активе, добитак или губитак.
Показатељи профитабилности	Стопа приноса на активу, стопа укамаћености активе (брото и нето), стопа приноса на капитал пре и после опорезивања, стопа приноса на просечно ангажовани капитал, стопа приноса на акцијски капитал, на просечно ангажовани акцијски капитал, цена туђег капитала, вредност прихода према укупној вредности активе, пласмани банкама и комитентима према укупној вредности активе.
Показатељи структуре биланса	Квалитет динарског кредитног портфеља и укупног кредитног портфеља, резерва за губитке у односу на нето губитке, однос сопствених и туђих средстава, стопа ревалоризације капитала.
Показатељи ефикасности пословања	
Показатељи продуктивности	
Анализа марже	Приход камате у односу на укупну вредност прихода, трошкови камата у односу на укупне приходе.
Показатељи ликвидности	Рацио новчане ликвидности, текуће ликвидности, примарне ликвидности, општи рацио ликвидности, учешће ликвидне активе у укупној активи, степен трансформације, <i>цасх флоу</i> , ГЕП ликвидности, осетљивост биланса на промене у каматној стопи.
Други показатељи у складу са међународно признатим стандардима анализе	

¹ Извор: Методологија за утврђивање података и показатеља о бонитету правних лица и предузетника и давање мишљења о бонитету привредних друштава, Сл. гласник бр 90/2007).

Формирање интерног рејтинга у банкама као примена рејтинга у привредној пракси РС

Пословне банке врше интерно рејтинговање својих клијената на основу:

- процене финансијског стања клијената
- очекивања проблема у погледу наплате својих потраживања од клијената

тако што врше њихову категоризацију у категорији од А до Д

А категорија - Код дужника се на основу процене финансијског стања не очекују проблеми у наплати, има задовољавајуће финансијско стање, потраживања су му обезбеђена првокласним средствима обезбеђења предвиђених Одлуком, обавезе измирује благовремено, а изузетно са закашњењем до 30 дана.

Б категорија - Дужниково финансијско стање није у потпуности задовољавајуће, али не упућује на могућност знатног погоршања у будућности, своје обавезе измирује са кашњењем од 31-ог дана до 60 дана.

В категорија - Дужниково финансијско стање, самим тим и кредитна способност, није задовољавајуће и указују на њихово погоршање у будућности, своје обавезе измирује са кашњењем од 61 дан до 90 дана.

Г категорија - Дужник послује тако да његово финансијско стање, односно кредитна способност, указују на могућност знатних проблема при наплати потраживања. Представља неликвидног, несолвентног дужника који не спроводи програм финансијске консолидације, чак се и након извршеног реструктурирања потраживања додатно задужио, своје обавезе измирује са кашњењем од 91 дан до 180 дана.

Д категорија - Потраживања од дужника са сумњивим или спорним правним основом, у ликвидацији или стечају, који не поступа по усвојеном плану реорганизације, дужника коме је банка уступила потраживање, дужник који своје обавезе измирује са закашњењем већим од 181 дана.

Категоризација клијената банака – одређује % издвајања обавезне резерве у распону од 1-100%

У складу са тим категоризацијама и законским описима припадајућих категорија банке су почеле да формирају интерне рејтинге за своје клијенте кориснице кредита што подразумева њено:

- рангирање пласмане према њиховим нивоима ризичности,
- вршење раздвајање квалитетних од неквалитетних клијената,
- дефинисање прихватљивог и неприхватљивог нивоа ризичности пласмана,
- одржавање одговарајућег квалитета свог кредитног портфолија.

